



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

**DOM**  
2017-02-14  
Meddelad i Stockholm

Mål nr  
19235-16

Sida 1 (6)

**SÖKANDE**

Konkurrensverket  
103 85 Stockholm

**MOTPART**

Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Eva Granholm  
Juridiska avdelningen  
105 35 Stockholm

**SAKEN**

Upphandlingsskadeavgift

KONKURRENSVERKET	
2017-02-14	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten beslutar att Stockholms stad ska betala en  
upphandlingsskadeavgift om 100 000 kronor.

Dok.Id 802411

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

Telefax

08-561 680 01

E-post: [forvaltningsrattenistockholm@dom.se](mailto:forvaltningsrattenistockholm@dom.se)

[www.domstol.se/forvaltningsratt](http://www.domstol.se/forvaltningsratt)

Expeditionstid

måndag-fredag

08:00-16:30

**YRKANDEN M.M.**

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten enligt 17 kap. 1 § 2 lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, ska besluta att Stockholms stad (staden) ska betala 100 000 kr i upphandlingsskadeavgift.

Till stöd för sin talan anför Konkurrensverket bl.a. följande. Kammarrätten i Stockholm har i dom den 23 februari 2016 i mål nr 6421-15 angående överprövning av avtals giltighet fastställt att ett avtal av den 18 februari 2015, gällande skolskjuts för elever med funktionsnedsättning, mellan staden och Taxi Stockholm 15 00 00 Aktiebolag får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Domen har vunnit laga kraft.

Avtalet av den 18 februari 2015 tecknades på grund av att staden annars skulle stå utan leverantör då staden den 17 november 2014 hävt ett tidigare avtal på grund av icke åtgärdade brister hos dåvarande leverantör. Det nya tillfälliga avtalet löpte från den 1 mars 2015 till och med den 31 december 2015 med en förlängningsoption som gav staden rätt att förlänga avtalet. Syftet med förlängningsoptionen var att den skulle användas för det fall den nya konkurrensutsatta upphandlingen, och en eventuell överprövning av denna skulle dra ut på tiden. Staden annonserade en ny upphandling, avseende skolskjuts för ensamåkande barn, den 19 augusti 2015. Det nya avtalet var tänkt att träda ikraft den 1 februari 2016. En av anbudsgivarna begärde emellertid överprövning av upphandlingen. Efter att Förvaltningsrätten i Stockholm avslagit överklagandet beslutade Kammarrätten i Stockholm den 14 mars 2016 att inte meddela prövningstillstånd. Det nya avtalet kunde därmed träda ikraft först den 1 maj 2016. Staden har därför använt sig av förlängningsoptionen i det tillfälliga avtalet fram till den 30 april 2016, då det tillfälliga avtalet upphörde att gälla.

Staden har uppgett att värdet av det tillfälliga avtalet uppgår till 59 044 952 kr exklusive mervärdesskatt vilket Konkurrensverket inte finner anledning att ifrågasätta. Konkurrensverket uppmärksammar att det dröjde nio månader från stadens hävning av det ursprungliga kontraktet den 17 november 2014 till dess att en ny upphandling annonserades den 19 augusti 2015. Tidsutdräkten har medfört att staden har kommit att köpa transporttjänster enligt det tillfälliga avtalet under en längre tid än vad som varit nödvändigt. Enligt Konkurrensverket borde staden ha agerat mer skyndsamt för att få till stånd en ny annonserad upphandling.

Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet anser Konkurrensverket att en upphandlingsskadeavgift på 100 000 kr är en avskräckande och proportionerlig sanktion. Enligt Konkurrensverkets uppfattning föreligger inte några omständigheter som kan medföra att avgiften ska efterges. Det är inte heller fråga om ett ringa fall.

Staden yrkar i första hand att någon avgift inte ska beslutas och i andra hand att avgiften ska efterges. Staden gör i första hand gällande att överträdelsen är ringa varför någon avgift inte ska beslutas och i andra hand att det föreligger synnerliga skäl för att efterge avgiften.

Till stöd för sin talan anför staden bl.a. följande. Det direktupphandlade avtalet var tidsbegränsat och en ny annonserad upphandling genomfördes under 2015. Behovet av direktupphandling uppstod inte på grund av bristande planering från stadens sida. Direktupphandlingen måste ses som en engångsföreteelse och det har aldrig varit stadens avsikt att kringgå upphandlingsreglerna utan situationen uppstod på grund av att staden var tvungen att häva det befintliga avtalet partiellt med tidigare leverantör. Staden påbörjade arbetet med direktupphandlingen direkt efter avbrytandet. Förfrågan skickades ut till tre leverantörer den 8 december 2014 men när anbudsöppningen skedde den 17 december 2014 hade inga anbud inkommit.

Avtal kunde tecknas först i februari 2015. Under våren arbetade staden med uppföljning av det tillfälliga avtalet, överföring av beställningar samt framtagande av förfrågningsunderlag för den nya upphandlingen. Tidsutdräkten har därmed varit ursäktlig.

#### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Allmän förvaltningsdomstol får enligt 17 kap. 1 § 2 LOU besluta att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlings-skadeavgift) om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 16 kap. 14 § samma lag.

Den 1 juli 2015 beslutade Förvaltningsrätten i Stockholm (mål nr 5731-15) att avtalet med Taxi Stockholm 15 00 00 Aktiefbolag fick bestå trots att förutsättningarna för ogiltigförklaring var uppfyllda då det fanns tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Efter överklagande fann Kammarrätten i Stockholm i dom den 23 februari 2016 (mål nr 6421-15) att staden inte haft rätt att tillämpa förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Kammarrätten ansåg att avtalstiden, mellan den 1 mars – 31 december 2015, med hänsyn till bl.a. arten och komplexiteten i den nya annonserade upphandlingen som staden hade att göra och med beaktande av att överprövning kan komma att ske av den upphandlingen, att avtalstiden om tio månader varit absolut nödvändig. Den förlängningsoption som avtalet innehöll och som medförde att avtalet kunde löpa i oändlighet kunde dock enligt kammarrättens mening inte anses som absolut nödvändig. Kammarrättens dom har vunnit laga kraft.

Någon överprövning ska inte göras av det lagakraftvunna avgörande som Konkurrensverket lägger till grund för sin ansökan om upphandlingsskade-

avgift (jfr HFD 2014 ref. 49). Förvaltningsrätten har således att utgå från att staden har gjort en otillåten direktupphandling.

Eftersom staden genomfört en otillåten direktupphandling får förvaltningsrätten enligt 17 kap. 1 § LOU besluta att staden ska betala en upphandlings-skadeavgift. Av 17 kap. 5 § LOU framgår att särskild hänsyn ska tas till hur allvarlig överträdelsen är vid fästställande av avgiftens storlek. Av samma paragraf framgår vidare att någon avgift inte ska beslutas i ringa fall och att avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl.

Upphandlingsavgiftens storlek ska enligt 17 kap. 4 § LOU uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Det är ostridigt att kontraktsvärdet av det tillfälliga avtalet med Taxi Stockholm 15 00 00 Aktiebolag uppgår till 59 044 952 kr. Upphandlingsskadeavgiften kan därmed bestämmas till högst 5 904 495 kr.

Förvaltningsrätten bedömer, i likhet med vad Konkurrensverket har anfört, att det inte kan anses vara fråga om ett sådant ringa fall som enligt 17 kap. 5 § LOU föranleder att någon avgift inte ska beslutas.

Upphandlingsskadeavgiften ska bestämmas efter en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet (se rättsfallet HFD 2014 ref 69). Det förhållandet att ett avtal har fått bestå på grund av tvingande hänsyn till allmänintresse är, enligt förvaltningsrättens mening, inte skäl för att sänka avgiften. Vid en samlad bedömning anser förvaltningsrätten att en upphandlingsskadeavgift om 100 000 kr får anses vara en effektiv och avskräckande sanktion som står i proportion till överträdelsens allvar. Vad staden har anfört är, enligt förvaltningsrätten, inte en godtagbar förklaring till att det dröjde nio månader från stadens hävning av det ursprungliga kontraktet till att staden annonserade en ny upphandling.

Det har inte framkommit sådana omständigheter som medför att det skulle framstå som orimligt eller stötande att ta ut avgiften. Det finns därmed inte heller skäl för eftergift. Konkurrensverkets ansökan ska därför bifallas.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).



Ulrika Melin

Chefsrådman

Johannes Dahlman har föredragit målet.



# SVERIGES DOMSTOLAR

## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.